

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 1/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1 Identyfikator produktu

Nazwa handlowa: **Emcekrete 50 A**

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zastosowanie preparatu: Brak dostępnych dalszych istotnych danych
Zaprawa wypełniająca

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Producent/ Dostawca: MC-Bauchemie Sp. z o.o.
ul. Prądyńskiego 20
63-000 Środa Wlkp.
Polska

Tel.: +48 61 2864 500

Fax: +48 61 2864 514

Komórka udzielająca informacji:

Laboratorium Czynne w godz. 8:00-15:00
msds@mc-bauchemie.pl

1.4 Numer telefonu alarmowego:

Tel.: +48612864565

Tel.: ++48 (0) 61 2864525

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008

Skin Irrit. 2 H315 Działa drażniąco na skórę.

Eye Dam. 1 H318 Powoduje poważne uszkodzenie oczu.

STOT SE 3 H335 Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.

2.2 Elementy oznakowania

Oznakowanie zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008

Produkt jest klasyfikowany i oznakowany zgodnie z przepisami CLP.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia

GHS05 GHS07

Hasło ostrzegawcze

Niebezpieczeństwo

(ciąg dalszy na stronie 2)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 2/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

(ciąg dalszy od strony 1)

· **Składniki określające niebezpieczeństwo do etykietowania:**

Cement portlandzki

· **Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia**

H315 Działa drażniąco na skórę.

H318 Powoduje poważne uszkodzenie oczu.

H335 Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.

· **Zwroty wskazujące środki ostrożności**

P261

Unikać wdychania pyłu/dymu/gazu/mgły/par/rozpylonej cieczy.

P305+P351+P338 W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO OCZU:

Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut. Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Nadal płukać.

P310

Natychmiast skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ/lekarzem.

P321

Zastosować określone leczenie (patrz na etykiecie).

P362+P364

Zanieczyszczoną odzież zdjąć i wyprać przed ponownym użyciem.

P403+P233

Przechowywać w dobrze wentylowanym miejscu. Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty.

· **2.3 Inne zagrożenia**

· **Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB**

· **PBT:**

Nie ma zastosowania.

· **vPvB:**

Nie ma zastosowania.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

· **3.2 Charakterystyka chemiczna: Mieszanki**

· **Opis:**

Mieszanka składająca się z niżej wymienionych składników.

· **Składniki niebezpieczne:**

CAS: 14808-60-7 EINECS: 238-878-4	Piasek kwarcowy (SiO ₂) substancja z określoną na poziomie Wspólnoty wartością najwyższego dopuszczalnego stężenia w środowisku pracy	50-70%
CAS: 65997-15-1 EINECS: 266-043-4	Cement portlandzki Eye Dam. 1, H318; Acute Tox. 4, H312; Acute Tox. 4, H332; Skin Irrit. 2, H315; STOT SE 3, H335	25-50%
CAS: 15468-32-3 EINECS: 239-487-1	tridymite substancja z określoną na poziomie Wspólnoty wartością najwyższego dopuszczalnego stężenia w środowisku pracy	<25%

(ciąg dalszy na stronie 3)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 3/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

- (ciąg dalszy od strony 2)
- **Wskazówki dodatkowe:** Pełna treść przytoczonych wskazówek dotyczących zagrożeń znajduje się w rozdziale 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

- **4.1 Opis środków pierwszej pomocy**
  - **po wdychaniu:** Zadbaj o świeże powietrze.
  - **po styczności ze skórą:** Natychmiast zmyć wodą i mydłem i dobrze spłukać.
  - **po styczności z okiem:** Płukać oczy z otwartą powieką przez kilka minut pod bieżącą wodą.
Zapewnić opiekę medyczną
  - **po spożyciu:** Przepłukać jamę ustną i obficie popić wodą.
Zapewnić opiekę medyczną
- **4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia** Brak dostępnych dalszych istotnych danych
- **4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z uszkodzonym** Brak dostępnych dalszych istotnych danych

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

- **5.1 Środki gaśnicze**
- **Przydatne środki gaśnicze:** Zabiegi gaszenia ognia dostosować do otoczenia.
- **5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną** Brak dostępnych dalszych istotnych danych
- **5.3 Informacje dla straży pożarnej**
- **Specjalne wyposażenie ochronne:** Środki specjalne nie są konieczne.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

- **6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych** Nie konieczne.
- **6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska:** Szczególne środki nie są konieczne.
- **6.3 Metody i materiały zapobiegające**

(ciąg dalszy na stronie 4)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 4/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

(ciąg dalszy od strony 3)

· rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia:

Zdjąć mechanicznie.

· 6.4 Odniesienia do innych sekcji

Informacje na temat bezpiecznej obsługi patrz rozdział 7.

Informacje na temat osobistego wyposażenia ochronnego patrz rozdział 8.

Informacje na temat utylizacji patrz rozdział 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

· 7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Unikać zapylenia

· Wskazówki dla ochrony przeciwpożarowej i przeciwwybuchowej:

Nie są potrzebne szczególne zabiegi.

· 7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

· Magazynowanie:

· Wymagania w stosunku do pomieszczeń magazynowych i zbiorników:

Brak szczególnych wymagań.

· Wskazówki odnośnie wspólnego składowania:

Nie konieczne.

· Dalsze wskazówki odnośnie warunków składowania:

Zbiornik trzymać szczelnie zamknięty.

· 7.3 Szczególne

zastosowanie(-a) końcowe

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

· Dodatkowe wskazówki dla wykonania urządzeń technicznych:

Brak dalszych danych, patrz punkt 7.

· 8.1 Parametry dotyczące kontroli

· Składniki wraz z kontrolowanymi wartościami granicznymi zależnymi od miejsca pracy:

14808-60-7 Piasek kwarcowy (SiO₂)

NDS | NDS: 0,1 mg/m³

(ciąg dalszy na stronie 5)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 5/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

(ciąg dalszy od strony 4)

65997-15-1 Cement portlandzki

NDS NDS: 6* 2** mg/m³
*frakcja wdychalna, **frakcja respirabilna

15468-32-3 tridymite

NDS NDS: 2,0* 0,3** mg/m³
*pył całkowity; **pył respirabilny

· Wartości DNEL

65997-15-1 Cement portlandzki

Wdechowe DNEL 1 mg/m³ (pracownik (długotrwale))

· **Wskazówki dodatkowe:** Podstawą były aktualnie obowiązujące wykazy.

· 8.2 Kontrola narażenia

· Środki ochrony indywidualnej:

· Ogólne środki ochrony i higieny:

Trzymać z dala od środków spożywczych napojów i pasz.
Zabrudzoną, nasączoną odzież natychmiast zdjąć.
Myc ręce przed przerwą i przed końcem pracy.
Unikać styczności z oczami i skórą.

· **Ochrona dróg oddechowych:** W przypadku krótkotrwałego lub nieznacznego obciążenia urządzenie filtrujące do oddychania; w przypadku intensywnej lub dłuższej ekspozycji zastosować urządzenie do ochrony dróg oddechowych niezależne od powietrza otoczenia.

· Ochrona rąk:

Rękawice ochronne
Wybór materiału na rękawice ochronne przy uwzględnieniu czasów przebicia, szybkości przenikania i degradacji.
Po użyciu rękawic zastosować środki do czyszczenia i pielęgnacji skóry.

· Materiał, z którego wykonane są rękawice

Rękawice z grubej tkaniny
Wybór odpowiednich rękawic nie zależy tylko od materiału, lecz także od innych cech jakościowych i zmienia się od producenta do producenta. Ponieważ produkt jest preparatem składającym się z kilku substancji, to odporności materiałów, z których wykonano rękawice nie można wcześniej wyliczyć i dlatego też musi być ona sprawdzona przed zastosowaniem.

· Czas penetracji dla materiału, z którego wykonane są rękawice

Od producenta rękawic należy uzyskać informację na temat dokładnego czasu przebicia i go przestrzegać.

· Ochrona oczu:

Okulary ochronne
Okulary ochronne szczelnie zamknięte

· Ochrona skóry:

Robocza odzież ochronna

PL

(ciąg dalszy na stronie 6)

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 6/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

(ciąg dalszy od strony 5)

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

· 9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

· Ogólne dane

· Wygląd:

· Postać:	Proszek
· Kolor:	Szary
· Zapach:	Bez zapachu

· Zmiana stanu

· Temperatura topnienia/krzepnięcia:	Nie jest określony.
· Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia:	Nie nadaje się do zastosowania

· **Temperatura zapłonu:** Nie ma zastosowania.

· **Temperatura samozapłonu:** Produkt nie jest samozapalny.

· **Właściwości wybuchowe:** Produkt nie grozi wybuchem.

· **Gęstość:** Nie jest określony.

· Rozpuszczalność w/ mieszalność z

· Woda:	Nierozpuszczalny.
· 9.2 Inne informacje	Brak dostępnych dalszych istotnych danych

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

· **10.1 Reaktywność** Brak dostępnych dalszych istotnych danych

· **10.2 Stabilność chemiczna**

· **Rozkład termiczny/ warunki których należy unikać:** Brak rozkładu przy użyciu zgodnym z przeznaczeniem.

· **10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji** Reakcje niebezpieczne nie są znane.

· **10.4 Warunki, których należy unikać** Brak dostępnych dalszych istotnych danych

· **10.5 Materiały niezgodne:** Brak dostępnych dalszych istotnych danych

· **10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu:** Niebezpieczne produkty rozkładu nie są znane.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

· 11.1 Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

· **Toksyczność ostra** W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

(ciąg dalszy na stronie 7)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 7/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

(ciąg dalszy od strony 6)

Istotne sklasyfikowane wartości LD/LC50:

65997-15-1 Cement portlandzki

Skórne LD50 2.000 mg/kg (królik)

Wdechowe LC50/4 h 5 mg/l (szczur)

Pierwotne działanie drażniące: Działanie Gatunek Metoda

Działanie żrące/drażniące na skórę

Działa drażniąco na skórę.

Poważne uszkodzenie oczu/ działanie drażniące na oczy

Powoduje poważne uszkodzenie oczu.

Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Działanie rakotwórcze, działanie mutagenne i szkodliwe działanie na rozrodczość (CMR)

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Rakotwórczość

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Szkodliwe działanie na rozrodczość

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe

Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Zagrożenie spowodowane aspiracją

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1 Toksyczność

Toksyczność wodna:

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

12.3 Zdolność do bioakumulacji

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

12.4 Mobilność w glebie

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

Dalsze wskazówki ekologiczne:

Wskazówki ogólne:

Nie dopuścić do przedostania się w stanie nierozcieńczonym lub w dużych ilościach do wód gruntowych, wód powierzchniowych bądź do kanalizacji.

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

PBT:

Nie ma zastosowania.

vPvB:

Nie ma zastosowania.

(ciąg dalszy na stronie 8)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 8/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

· 12.6 Inne szkodliwe skutki działania

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

(ciąg dalszy od strony 7)

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

· 13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

· Zalecenie:

Nie może podlegać obróbce wspólnie z odpadami domowymi. Nie dopuścić do przedostania się do kanalizacji.

· Opakowania nieoczyszczone:

· Zalecenie:

Niezanieczyszczone opakowania mogą być poddane ponownemu przetworzeniu.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

· 14.1 Numer UN

· ADR, ADN, IMDG, IATA

brak

· 14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN

· ADR, ADN, IMDG, IATA

brak

· 14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie

· ADR, ADN, IMDG, IATA

· Klasa

brak

· 14.4 Grupa pakowania:

· ADR, IMDG, IATA

brak

· 14.5 Zagrożenia dla środowiska:

· Zanieczyszczenia morskie:

Nie

· 14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników

Nie ma zastosowania.

· 14.7 Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL i kodeksem IBC

Nie ma zastosowania.

· UN "Model Regulation":

brak

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

· 15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszaniny

· Zastosowane przepisy

krajowe:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach i ich mieszaninach (Dz. U. 2011 Nr 63, poz. 322).
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i

(ciąg dalszy na stronie 9)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 9/10

Karta charakterystyki

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

(ciąg dalszy od strony 8)

mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 445).

3. Rozporządzenie MGiPS dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2002 Nr 217 poz. 1833 wraz z późn. zm.).

4. Oświadczenie Rządowe z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie wejścia zmian do załączników A i B umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. 2011 Nr 110, poz. 641).

5. Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638 wraz z późn. zm).

6. Rozporządzenie MOŚ z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 1907/2006/WE dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE

8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1272/2008/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006.

9. Rozporządzenie (WE) nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010 zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)

· **Dyrektywa 2011/65/UE w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym - Załącznik II**

zaden ze składników nie znajduje się na liście

· **15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego:**

Ocena Bezpieczeństwa Chemicznego nie została przeprowadzona.

SEKCJA 16: Inne informacje

Dane opierają się na dzisiejszym stanie naszej wiedzy, nie określają jednak w sposób ostateczny właściwości produkcyjnych i nie mogą być uzasadnieniem prawomocnych umów.

· **Oдноśne zwroty**

H312 Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą.

(ciąg dalszy na stronie 10)

PL

BE SURE. BUILD SURE.

strona: 10/10

Karta charakterystyki Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2015/830

Data druku: 10.08.2020

Numer wersji 2

Aktualizacja: 04.08.2020

Nazwa handlowa: Emcekrete 50 A

(ciąg dalszy od strony 9)

H315 Działa drażniąco na skórę.
H318 Powoduje poważne uszkodzenie oczu.
H332 Działa szkodliwie w następstwie wdychania.
H335 Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.

· **Wydział sporządzający wykaz danych:**

MC-Bauchemie SP.z o.o., ul. Pradzynskiego 20
63-000 Sroda/Wlkp., Tel 061/2864656

· **Skróty i akronimy:**

RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)

ICAO: International Civil Aviation Organisation

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances

CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)

DNEL: Derived No-Effect Level (REACH)

LC50: Lethal concentration, 50 percent

LD50: Lethal dose, 50 percent

PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic

vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative

Acute Tox. 4: Toksyczność ostra - skóra – Kategoria 4

Skin Irrit. 2: Działanie żrące/drażniące na skórę – Kategoria 2

Eye Dam. 1: Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy – Kategoria 1

STOT SE 3: Działanie toksyczne na narządy docelowe (narażenie jednorazowe) – Kategoria 3

· *** Dane zmienione w stosunku do wersji poprzedniej**

PL